

Decernik

Leto II. (IX.), šte. 280

Maribor, ponedeljek 10. decembra 1928

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
 Razen pri poštini št. 11.409
 Velja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
 Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
 Oglasi po tarifi
 Oglase sprejema tudi oglasni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Popolno razkrinkanje

Hegemonistična družba v Beogradu je dolga leta varala državljane in zunanji svet, da je ona čuvarica pozitivnih zakonov, ki so bili sprejeti zakonitim putem, opozicija pa naj bi bila pravi upornik, ki vseh teh zakonov ne mara in ki hoče strmoglaviti državo v kaos brez zakonja. Tuji svet, ki ne more poznati naših notranjih razmer in vseh okoliščin, ki so privedle do sprejema tega in onega zakona, si je mislil: Zakoni — dobri ali slabi — so tu, vlada jih čuva, opozicija pa pobija.

Danes je ta prevara do zadnje pičice razkrinkana in izjavljena. Vsemu svetu je očitno, da vladna družba sama vse pozitivne zakone tepta, če ne morejo več služiti njeni oblastiželjnosti in strankarski sebičnosti. Danes ni več opredelitve: za in proti ustavi, danes je jasno, da hegemonisti sami teptajo to ustavo. Navesti bi se dala cela vrsta zakonov in pri vsakem bi se videlo, da je bil najprej sprejet iz sebičnega namena vladne družbe in da sedaj ravno ta družba svoj zakon smatra za — izžeto limono. Poslušali smo se ga do skrajnosti, sedaj ga pa vržemo ali spremenimo!

Tiskovni zakon n. pr. je remek-delo nazadnjaštva, pripravila se pa še njegovo poslabšanje, oblastna samouprava je mala, ozka, pripravila se pa tudi njena suspenzija. Tako gre po vrsti.

Dr. Korošček režim je vrgel na mizo odprte karte. Najprej je pokazal, da je velika laž vse napovedovanje pomirljivosti, potem je pa začel s podkopavanjem zakonitosti. Najprej se zakon krši, potem se pa spremeni — poslabša s kako naredbo. Moč zakona se ukinja, mesto nje stopa sila samovolje.

Kakor z zakoni, tako se dela tudi z idejami in načeli, ki so življenjski temelj vsake države. Demokracija — svetovni ideal se pri nas tepta brezobzirno, cinično in blazno.

To teptanje in njegove posledice je dobro razložil znani politik in publicist poslanec SDS Juraj Demetrovič članom akademskega društva »Jugoslavija«.

Kmetiska in demokratska Srbija, ki je pred vojno mladim nacionalistom iz srbsko-hrvatske koalicije bila simbol demokratske in svobodne vladavine, je po krivdi nesposobnih in nezrelih voditeljev po ujedinjenju postala poprišče deplasirane in nedemokratske hegemonije. Nastale so tam celo teorije o »centralnem delu naroda«, teorije o »upravičeni« hegemoniji, vse pa s pomočjo politike izigravanja.

To je v razvoju dogodkov dovedlo do ustanovitve Kmetsko-demokratske koalicije, ki je v svojem bistvu ohranila demokratizem in ki išče rešitve izpod trgovanja in izigravanja hegemonističnega režima, izpod eksploatacije in pandurstva. Ako kdo napada jugoslovansko misel v nameri, da udari po srbijskih strankah, dela ve liko pogreško, ker srbijske stranke nikdar niso hotele jugoslovanstva. Cela njihova politika obstoja samo v strankarskem pohlepu po oblasti, torej v nečem, kar je v nasprotju s pojmom svobode, pravne zavesti in državljanskih pravic. Mentalitet srbijskih strank je še vedno obeležen s

Prvi konflikt s polkovnikom Maksimovičem

ZAGREBSKA OBLASTNA SKUPŠČINA PRISILILA ZASTOPNIKA VELIKEGA ŽUPANA, DA JE ZAPUSTIL SEJO SKUPŠČINE.

ZAGREB, 10. decembra. Na današnji seji zagrebške oblastne skupščine je prišlo do prvega konflikta med zastopniki zagrebške obl. samouprave in velikim županem polkovnikom Maksimovičem. Kakor zagrebški oblastni odbor tako je danes tudi zagrebška oblastna skupščina soglasno sklenila, da ne prizna polkovnika Maksimoviča za predstavnika državne oblasti in da zato ne pripusti k seji skupščine niti njeega niti njegovega namestnika.

Za sejo oblastne skupščine je vladalo ogromno zanimanje. Galerije so bile napolnjene polne. Pred sejo se je vršil še sestanek poslanskega kluba Hrvatske seljačke stranke. Ob 9.30 se je pojavil v poslopiju kot zastopnik velikega župana banski svetnik Uzorinac. Že njegov prihod je izzval veliko razburjenje. Z največjim zanimanjem je vse pričakovalo, kako stališče bo zavzela napram njemu oblastna skupščina.

Malo pred 10. uro je predsednik oblastne skupščine, Petrovič, otvoril sejo. Že med čitanjem zapisnika je stopil v dvorano banski svetnik Uzorinac ter zavzel svoje običajno mesto na desni strani predsednika. Čim se je Uzorinac pojavil v dvorani, je federalistični poslanec Krčelić zaklical: »Mirno! Pomozite Bog junaci! Kako vam gospodine pukovniče.« Poslanec in vsa galerija so bruhnili v smeh in nastalo je splošno krohotanje. Iz poslanskih klopi so vrh tega padali klici: »Kdo je ta gospod? Kaj hoče? Poglejte, ali nima morda ostrog in sablje! Oblastne skupščine ne damo milirizirati!« Šele po daljšem trudu se je predsedniku oblastne skupščine Petroviču posrečilo napraviti red, nakar se je nadaljevalo čitanje zapisnika.

Pred prehodom na dnevni red je povzel besedo predsednik oblastnega odbora, Predavec, ki je v daljšem govoru

razložil sklep oblastnega odbora o nepriznanju polkovnika Maksimoviča za velikega župana, utemeljujoč ga s tem, da je imenovanje aktivnega oficirja za velikega župana nezakonito in protiustavno. Predavec je končno pozval oblastno skupščino, da naj se solidarizira z oblastnim odborom.

Oblastna skupščina je nato brez debate soglasno očitno sklep oblastnega odbora ter sklenila, da tudi ona ne pripusti k svoji seji niti polkovnika Maksimoviča niti nobenega njegovega namestnika.

Predsednik oblastne skupščine je potem v smislu sklepa oblastne skupščine pozval banskega svetnika Uzorinca, da naj zapusti dvorano, čemur pa se je ta uprl. Sledilo je vjurno prekanje, splošen hrup in izgredi. Padali so vsemogoči klici. Uzorinac se je prekal s predsednikom oblastne skupščine Petrovičem, ki pa ni odjenjal in se skleval na sklep oblastne skupščine. Ko so končno poslanci videli, da se zastopnik vel. župana noče umakniti iz dvorane, so vsi poslanci zapustili zbornico in pustili Uzorinca samega v dvorani, ki je potem tudi odšel.

Čim se je banski svetnik Uzorinac odstranil, so se poslanci zopet vrnili, predsednik oblastne skupščine Petrovič pa je takoj nato sejo zaključil z izjavo, da bo prihodnja seja sklicana pismenim putem. Banski svetnik je radi incidenta odšel takoj k velikemu županu, da mu poroča.

Javnost z velikim zanimanjem pričakuje nadaljnih ukrepov državne oblasti. Po seji skupščine je izjavil dr. Maček novinarjem, da popolnoma odobrava postopanje oblastne skupščine ter je obenem naglasil, da je čisto vseeno, ali bo vlada sedaj razpustila oblastni odbor in oblastno skupščino, ker je že tako pogazila vse zakone.

Latentna kriza vlade

V PRIČAKOVANJU NADALJNEGA NASTOPA DEMOKRATOV. — DAVIDOVIČ SE ZAVLAČUJE ODLOČITEV, A VZTRAJA PRI SVOJEM STALIŠČU.

BEOGRAD, 10. decembra. Glavna pozornost politične javnosti je bila tudi danes usmerjena na držanje demokratov radi izrednih ukrepov vlade proti Zagrebu. Splošno se je pričakovalo, da bo Davidovič danes izvršil grožnje in izzval krizo vlade, kar pa se ni zgodilo. Demokratski glavni odbor, ki je zasedal dva dni, ni sprejel nobenih sklepov, temveč je prepustil odločitev demokratskemu poslanskemu klubu, ki pa še ni sklican k seji. S tem zavlačevanjem je akcija Ljube

pojmovanjem, da je oni, ki ima oblast, paša, drugi pa, ki ni na oblasti, raja.

Dočim bi današnji Beograd hotel razdeliti državo v dve polovici, v brezupno opoziciji na eni in v neskrupulozno hegemonistično oblast na drugi strani, pa hoče jugoslovanski narod mir, skupnost, demokratsko zajedništvo. Ne želi ne s te ne z one strani borbe do razjedinenja, in vsakdo, ki bi skušal nato delati, bi izgubil simpatije

in pomoč Evrope ter vseh onih, ki so nam pomagali pri ustvaritvi države.

Če zunanji svet vseh dosedanjih naših problemov ni razumel, mora razumeti sedaj teptanje vseh demokratskih načel. Dr. Koroščekova vlada izvaja sedaj formalno vojaško okupacijo prečanskih krajev in pri tem delu se obnašajo režimovci tako, kakor se ne morejo obnašati kulturni ljudje ob najstrožji militarizaciji.

razpravljala o zahtevah demokratov glede raznih zakonskih načrtov. Radikalni pa so odločno proti temu, da bi skupščina ugodila demokratskim zahtevam, češ da zasledujejo samo strankarske interese.

Stavka na zagrebški univerzi podaljšana

ZAGREB, 10. decembra. Danes se je vršilo zborovanje stavkujočih akademikov in je bilo sklenjeno, da se stavka na univerzi podaljša še za 48 ur.

Izgredi na beograjski univerzi

BEOGRAD, 10. decembra. Pri večerašnjih volitvah v dijaško podporno društvo »Pobratimstvo« je prišlo na univerzi do velikih izgredov in težkih spopadov med nacionalisti in komunisti. Dijaki so se pretepali s palicami in počil je tudi strel. Interventirali sta morala policija in orožništvo. V pretepu je bil dijak Mišutinović težko ranjen. Izid volitev je bil sledeč: demokrati 408, radikalni 304, samski demokrati 284, komunisti 218 glasov.

Bój za rabeljsko mesto v Pragi

PRAGA, 10. decembra. Znani praški rabelj Wohlschläger stopi z novim letom v pokoj. Justično ministrstvo je zato njegovo mesto javno razpisalo. Posleda se je priglasilo že nad 40 kandidatov, med njimi več iz inozemstva. Celo neka ženska iz Nizozemske je ponudila svojo službo za rablja. Ministrstvo je začasno imenovalo za Wohlschlägerjevega naslednika njegovega dosedanjega pomočnika Vašaka.

Nova železniška nesreča

BEOGRAD, 10. decembra. V bližini Bogojeva sta trčila včeraj dva tovarna vlaka. Obe lokomotive sta se razbili, več vagonov pa je skočilo s tira. Več oseb je ranjenih.

Utopljenec.

Včeraj so na kraju Melja potegnili iz Drave truplo mladega moškega, v katerem so spoznali približno 20 let starega Josipa Nerata, doma pri Sv. Petru niže Maribora. Najbrž je po noči zašel ob škarpi predalec ter padel v Dravo.

Žepna tatca.

Ivana O. je sinoči v gostilni prisedla k nekemu možu, ki je po slovesu opazil, da nima več svoje listnice. Osumil je seveda takoj žensko, ki mu je delala družbo. Znašle so s tudi neke priče, ki so izpovedale, da se je ženska tesno oklepala precej vinjenega moža in da mu je gotovo pri tem izmaknila denarnico. Ženska pa trdi na policiji, da je možu oblačila samo suknjo in da je mogoče denarnica tedaj padla iz žepa. Ker pri njej niso našli denarnice in denarja, se domneva, da je imela pomočnika, kateremu je plen izročila.

Nevaron rojak.

Nekega dalmatinskega gostilničarja je obiskal njegov rojak Ivan T. ter izvalil od njega suknjo in klobuk, češ, da se mora drugi dan predstaviti k novi službi in da rabi zato boljšo obleko. Mož se je oblekel ter odšel. Dobri rojak je več dni čakal na suknjo in klobuk ter končno stvar prijavil policiji, ki je včeraj Ivan izsledila in zaprla.

Nova izseljeniška dežela

NAJVEČJE LJUDSKO GIBANJE. — KITAJCI SO NAŠLI KOLONIJE. —
100.000 LJUDI MESEČNO SKOZI PRISTANIŠČE.

Amerika se pred izseljenci iz Evrope vedno bolj zapira, zato pa daje dobre nasvete, kje bi bil še prostor za naselitve. Tako piše v nekem velikem ameriškem listu dr. Brenner:

Na obsežnih, redko naseljenih ravninah Mandžurije, domovine zadnje kitajske dinastije se vrši sedaj velikansko ljudsko gibanje, kojega razmah se sedaj še ne da pregledati in preceniti. Ugotovljeno je le to, da se je samo letos naselilo v Mandžuriji nad en milijon kitajskega prebivalstva iz južnih preobljude-nih kitajskih pokrajin in iz onih krajev, ki so največ trpeli v dolgotrajni kitajski meščanski vojni.

Skozi moderna pristanišča Dairen, kjer je zadnja točka južno-mandžurske železnice, potuje mesečno okrog 100.000 izseljencev. Drugi pa prihajajo po železniških progah, ki vežejo Peking, Mukden in Tientsin z mandžursko glavno prometno žilo. Končno se še velike množice vsipajo v Mandžurijo skozi stara vrata kitajskega zidu pri Shanghai-kvanu.

Veletok kitajskih izseljencev je Amerika ustavila že l. 1882 za svoje zapadne države. Lani 1. julija je pa začel de-gulacijo naseljevanja in so se Zedinjene države Kitajcem popolnoma zaprele. — Vsled uvedenega sistema tudi ni misliti, da bi Amerika sploh še kedaj sprejemala kitajske množice. Upati ni niti na ome-jeno število, kakor se je od časa do časa pripuščalo pred 1. julijem 1927.

Radi tega je bilo nujno potrebno novo področje za naseljevanje kitajskih mas, skoraj brez izjeme samih poljedelcev in

nekvalificiranih delavcev. Mandžurske oblasti gredo naseljencem po možnosti na roko, ker je Mandžuriji mnogo leže-če na večjem številu prebivalstva. — Revnim naseljencem se dajejo n. pr. po vseh mandžurskih železnicah znatni po-pusti. Stari ljudje in otroci do desetih let se pa vozijo celo zastoni.

Klimatične in vegetacijske razmere Mandžurije so jako ugodne. Na za prvo silo obdelanih njivah uspeva posebno dobro fižol, grah, proso, kaoliang in rž. Z boljšim obdelovanjem se bodo pa do-segli tudi drugi pridelki in se obeta po-ljedelstvu v splošnem dober uspeh. Ki-tajske množice, ki zapuščajo domovino, so silno skromne ter jako žilave, kar je eden od posebno važnih pogojev uspešne kolonizacije.

Urejeno je tudi tako, da ostanejo ki-tajski naseljenci še vedno kitajski dr-žavljeni in da kolonizirajo takorekoč deželo za svojo staro domovino. Nase-ljevanje v Mandžuriji je vsekakor naj-večje ljudsko gibanje sodobnosti ter se z njim ne da primerjati naseljevanje Evropejcev v Ameriki — v severni in južni skupaj.

Amerikanski večšak za kolonijalna vprašanja je našel tudi mnogo podrob-nosti, ki naj bi dokazale, da je Mandžu-rija ne samo ogromna, temveč tudi ide-alna dežela za naseljevanje. To bi bilo prav lahko tudi resnično, kajti če je mo-gla nekda izhajati na tem področju stara Mongolija, zakaj ne bi sedaj njeni pozni potomci. Lahko bi pa imeli prav tudi skeptiki, ki smatrajo ameriške nasvete za sebične.

Prva žena Amerike

Žena novega ameriškega predsednika Hooverja je izobrazena, dostojanstvena in stroga Amerikanka. Nova »prva že-na Zdrženih držav« je nadvse primer-na za prevzem težkih dolžnosti gospo-dinje v beli hiši. Čeprav je gospa Hoo-ver radi skromnosti malo znana širši javnosti, vendar so ji njene lastnosti pripomogle do imena, ki jo docela o-pravičuje do visokega načslova pred-sednika Zedinjenih držav. Njeni prijatelji pripovedujejo, da je zelo ljubezniva, kultivirana in prvovrstna gospodinja. Širši krogi pa jo poznajo kot mirno in nedovzetno za laskanja, polno zaupanja v razumnost in sposobnost svojega mo-ža ter ustvarjeno za prestol »nekronane ameriške kraljice«. Gospa Hoover je ro-jena v Montereyu v Kaliforniji, v naj-starejšem mestu skrajnega zapada, kjer so še danes ponosni na stare običaje in tradicije izza časov, ko so se pred sto-letji na obalah Tihega oceana naselje-vali Španci. Kot dekle se je imenovala Lon Henry. Bila je otrok premožnih staršev, ki so jo poslali celo na univer-zo. Šole je absolvirala s sijajnim uspe-hom. Na univerzi pa se je seznanila s svojim soprogom, ki je takrat studiral tehniko. Z njim jo je vezal skupni inte-res za socijalna in ekonomska vpraša-nja, ki so jo zanimala ves čas njenega študija na univerzi. Poročila sta se leta 1899, ko je bilo sedanjemu predsedniku 25 let. Bil pa je že takrat znan kot iz-redno sposoben rudarski inženjer. V za-konu sta imela dva sina, ki sta se razvi-la v krepka moža. Gospa Hoover je vsa leta živahno sodelovala pri poslih svojega moža ter veruje v velike spo-sobnosti sedanjega predsednika. Često-krat mu je v težkih momentih, v zade-vah, o katerih povprečna žena nima niti pojma, dobro svetovala. In nihče nima pojma, kako važno ulogo so imeli ravno pri zadnjih volitvah ženski glasovi, kar je predvsem pripisati velikemu vplivu gospe Hoover. Njen nastop v javnosti ni nikdar ostal brez učinka. Na vsakem shodu, ki ga je imel njen mož, je stala na govorniški tribuni in bila mirna ter dostojanstvena v vseh momentih, četudi je shod potekel burno in živahno. Ni lahka naloga, ki čaka novo gospodinj-o bele hiše, od katere se zahteva ljubezni-vost in sposobnost pridobivanja prija-teljev, razen tega pa mora štiti sebe in svoje ime. Vsaka druga žena mora ob-čutiti prijetnost gospe predsednice, pa najsi sibo družba prijateljev, političnih do-

stojanstvenikov ali diplomatov vseh držav sveta. Dokaz, da je težavni nalo-gi dorasla, so bile volitve same. Za vsa kogar, s komur je govorila, je imela pri-kupljiv smehljaj in vsakega je ne nee-pričevala: »Vem, da bo moj mož izvo-ljen.«

Tudi dreve ima dušo

V nekaterih predelih Afrike žive ple-mena, ki obožavajo in časte drevesa. Zgodovina pripoveduje, da so tudi stari evropski narodi poznali sličen religioz-ni kult v prepričanju, da ima tudi drev-je dušo. Tudi v modernejši dobi civili-zacije imamo primere, da misleci sodo-bne kulture verujejo v dušo rastlin, ka-kor pri živalih in človeku. Mästerlinck opisuje v svojih filozofskih meditacijah opazovanja in dojme o duši cvetja. Ne-davno pa je znani angleški pisec, psiho-log-učenjak, Eliot Donnel, napisal v svojem najnovejšem delu »Povest lov-ca« zanimiv dogodek v zvezi z vpraša-njem glede duše rastlin. Pisatelj pravi: »Vrnil sem se iz Indije in se naselil bli-zu Londona v mestecu Wimbledonu. To je bilo leta 1874. V Wimbledonskem parku me je posebno zanimal mlad brest, ki me je sčasoma naravnost očaral. Sle-hernega dne sem opazoval krasno drev-o in čestokrat ostajal pod njegovo kro-no tudi preko noči. Nenadoma pa je vi-har iztrgal drevesce, ki sem ga tako ljubil. Predno pa sem odšel iz Wimbledona, sem odšel na kraj, kjer je nekda rastlo bujno drevo. In glej čudež! Na istem mestu je stal izravnani brest, ravn-o in ponosno kakor prej. Približal sem se in hotel objeti deblo, toda vizija je v trenutku izginila. Tri dni se je vizija ponavljala, iz česar sklepam kot psiho-log, da ima tudi drevje dušo, kakršno ima človek, ki se vrača vedno tja, kjer je pretrpela veliko nesrečo in bol.

Tudi slavni pisatelji

se v svoji preveliki fantaziji tu in tam precej hudo spodtaknejo. Znani fran-coski pripovednik Alfonz Daudet je v svojem slovitim romanu »Tartarinu« na-pisal tudi naslednji stavek: »Velblod je stekel in za njim jo je ubralo tri tisoč Arabcev, ki so režali in kazali svojih šest tisoč zob.« — Po tem sodeč je bil Daudet dober pripovednik, a zelo slab poznavalec zob. Ni nikakega dvoma, da je moralo tri tisoč ljudi imeti več kot šest tisoč zob, ker bi sicer bili to sami starci, vsak z dvema zobema in bi v teh letih gotovo ne bi mogli tekat za vel-blodom.

Sport

ISSK Maribor zmagovalcev v Gosposvetskem turnirju

V soboto in nedeljo je gostovalo moštvo ISSK Maribora v Ljubljani, kjer se je udeležilo nogometnega turnirja za Gosposvetski pokal. Med šestimi tekmovalci si je po težkem boju priborilo dragoceno troje, ki je že tretja v letošnji sezoni.

Maribor: Svoboda 6:2 (4:1).

Na rajmočnem in skoraj nemogočem terenu sta nastopila v prvem kolu ISSK Maribor in ljubljanska Svoboda. Gostje, nevajeni takih tal, se uvodoma niso znašli, polagoma pa so pridobili na sigurnosti in stalno prevladovali, kar je izraženo v samem rezultatu.

Prve minute nesigurnosti je izrabila Svoboda in dosegla vodstvo po levi zvezi. Kmalu za tem je prodrlo levo krilo »Maribora«, ki je s krasno potezo doseglo izenačenje. Rezervno levo krilo, Zemljič, je nastopilo prvič v prvem moštvu in nadvse častno prestalo težak krst. Ostali del tekme je bil »Maribor« v stalni premoči, toda težak teren ni dovoljeval, da bi moštvo svoje kvalitete številčno krepkeje uveljavilo.

Sodil je g. Schneller precej nesigurno.

ISSK Maribor: SK Ilirija 4:4 (1:3). (0:0).

Največje zanimanje je vladalo za fi-nalno tekmo med prvkom mariborskega okrožja in SK Ilirijo, ki je po zadnjih zmagah nad »Haškom« in »Primorjem« dokazala, da postaja zopet resen kandid-at za prvaka Slovenije. Vsa Ljubljana je bila uverjena, da bodo mladi Mari-borčani podlegli, zlasti ker jih je sreča-nje s »Svobodo« bolj izčrpalo, kot »Ilirijo« srečanje s Hermesom. Proti »Ma-riboru« je nastopila »Ilirija« s svežo kril-sko vrsto, razen tega pa je blatnega te-rena vajena, kar je izrazita prednost.

Prve minute so potekle v preizkušaji moči. Opaziti se je dalo, da je »Ilirija« na svojih tleh sigurnejša, vendar pa je prišla tehnična premoč gostov takoj do izraza. Akcije obeh strani so o-stajale brezuspešne, končno je Bertone-celj s krasno plasirano žogo dosegel vodstvo za »Maribor«. Takoj za tem je prodorni Šiški izenačil in Iliriji je v ra-daljših trenutkih uspelo zvišati rezultat na 3:1. Izgledalo je, da je usoda Mari-bora že zapečaten, zlasti ko je »Ilirija« začetkom drugega polčasa dosegla še četrti goal. Premoč »Maribora« kljub te-mu ni popustila in iztrajnim borbem se je pod vodstvom neutrudljivega Unter-reiterja posrečilo v 15. minutah doseči izenačenje. »Maribor« je v tem delu tek-me naravnost briljiral in prizadevanja Ilirije, da bi izsilila zmago, so ostala brezuspešna. Dosežen uspeh je vsako-gar iznenadil, kajti polčas je trajal le 35 minut.

Podaljšek 2x10 minut je tudi ostal neodločen, nakar je žreb prisodil pokal ISSK Mariboru, kar je po kvaliteti igre docela zaslužil.

Sodil je g. Deržaj sicer objektivno, v of-side pozicijah pa nesigurno. Dva go-ala za »Ilirijo« sta padla iz of sidea. Koti 7:1 za Maribor.

Z zmago v Gosposvetskem turnirju je »Maribor« ponovno dokazal, da je naj-sposobnejše moštvo v Sloveniji, ko pa se vigrata nove moči napada, bo daleko prekašal vodilne klube ljubljanskega podsaveza. V letošnji sezoni si je moštvo priborilo vse tri v Sloveniji razpi-sane pokale, dočim mu je naslov prvaka Slovenije iztrgal le slučaj. V pomla-dansko prvenstveno sezono gre s si-gurnimi izgledi.

AKS PRIMORJE: SK ŽELEZNIČAR 6:3 (2:1).

Na praznik je gostoval v Mariboru prvak Slovenije in porazil Železničarje v razmerju 6:3.

ASK Primorje, ki je sicer nastopilo z nekaj rezervami, je imelo najboljšega moža v Jugu, dočim so domačini imeli izborno obrambo, v napadu pa sta se uveljavljala Pavlina.

Sodil je g. Nemec. Bil je nemogoč in je dovoljeval nediscipliniranost, ki bi jo mo-ral prvak, zlasti kot gost, bolj spošto-vati.

Ljubljana: poleg gori opisanih tekem so igrali še v soboto Ilirija—Hermes 7:1 (4:1) ter Grafika—Reka 4:0 (3:0).

Zagreb: Gradjanski—Viktorija 4:1 (1:1), Concordia—Hašk 4:2 (2:0), Hašk—Gradjanski 3:2 (2:0), Concordia—Vikto-rija 2:1 (1:0). Jubilejni pokal si je pribori-la Concordia.

Gradec: Sportklub—GAK 1:0.

Dunaj: Sportklub—Austria 3:1 (0:1), BAC—FAC 1:0 (0:0).

Praga: Slavia—Admira (Dunaj) 6:2 (3:1)!! Viktorija Žižkov—DFC 3:1.

Tek skozi Maribor.

V soboto se je vršil skozi Maribor stafetni tek, katerega se je udeležilo troje stafet. Dve je postavilo ASK Pri-morje, eno pa SK Železničar. Zmagala je prva stafeta Primorja, dočim je dru-ga izstopila.

Igrače nekda in sedaj

Igrače so v razvedrilo otrokom in da-tirajo od postanka človeka. Že v pra-starih časih so najnavadnejši predmeti iz gline, male domače živali in posode, pomenili največje otroško bogastvo. Igrače, ki so bile izdelane iz lesa, so povečini izginile, dočim so se nekatere vendar ohranile. V Egiptu hranijo ne-kaj igrač, ki v zadostni meri izpopolnju-je znanje in podatke kulturne zgodovi-ne, zlasti pa je važen dokaz, da so o-stale igrače še danes iste, kakršne so ljubili otroci najstarejših dob. Zahteve otrok se niso izpremenile niti za las. Za časa faraonov so otroci imeli iste želje kot danes. Deca je v vseh zgodovinskih dobah enako mlada in želje po razve-drilu in zabavi ostanejo vedno enake. Staroegipčanski konjiček je imel isti na-men in za otroka isto vrednost kakor sodobni konjiček iz Nürnberga. Že stari narodi so poznali specialno panogo in-dustrije, ki se je bavila z izdelavo o-troških igrač. Atenski trg je nudil za skromne denarje priljubljene igračke. Največjo vrednost pa je za mlade He-lence pomenil trojanski konj z malimi junaki v trebuhu. Trojanski konj je to-rej samo predhodnik sodobnih svinče-nih vojakov in zibajočih konjičkov. Mali Mojzes in mali Perikles sta se igrala na enak način in se zabavala z istimi igra-čami kakor deca sodobnosti — stoletja radia in raketnih vozil.

Kako boš boljše spal

Kakor za vse ostalo, tako obstoja tudi za dobro spanje posebna umetnost. To se pravi: dobro spanje se da priučiti. Kaj pa naj storim, da bom dobro spal? Nekateri zdravniki priporočajo, da je dobro stlačiti pod glavo čim več blazin. Drugi trdijo, da mora biti glava na isti višini kot noge, da kri laže cirkulira. Nadaljni zopet priporočajo posteljno blazino iz konjske žime, ki baje izvrstno vpliva na dober spanec. In končno mo-raš po mišljenju nekaternikov, če hočeš lepo spati, imeti lice obrnjeno proti vzho-du in ležati na desni strani. Iz teh recep-tov torej izbiraj in poskušaj, kaj ti bo boljše prijalo.

Kemal paša ne miruje

Turški vladar Kemal paša, dosmrtni predsednik prenovljene turške republike in sedanj ministrijski predsednik, je na-ravnost neutrudljiv v svojih reformah. Ko se niti ena ni izvedla, je objavljena in zapovedana že druga itd. Turške no-vine javljajo, da je odredil Kemal paša po deklških srednjih šolah obvezno strojepisje. Brez odlašanja so pričeli s posebnimi urami daktilografije. V Tur-ciji gre vse kot namazano in bo menda kmalu tudi nam postala ta država vzor civilizacije, točnosti in reda! Turške tajinstvene žene torej brzo zapuščajo orientalne sanjarije in postajajo poslov-ne žene, kakršne so njihove tovarišice na zapadu.

Zrakoplov z diamanti

Iz Londona poročajo, da se je zrako-plov, ki je bil natovorjen z diamanti, ponesrečil na poletu med Capetownom in Nawaqualandom. Dragoceni tovor se je pri katastrofi deloma raztresel. Pilot po-nesrečenega zrakoplova je ostal pri življenju, a se je ustretil, ker se je smatral odgovornega za ogromno škodo.

Teple Thurston:

Sovražnikova žena

Prvi del.

»Vedeti morate«, je dejala, še predno je zamogel Madden slediti njenemu pozivu, »da sem bila takorekoč napadena«.

Zakaj je to rekla? Odgovarjala je na Draperjevo majanje z glavo.

»Saj veste, da sem bila povabljenka k francoskemu poslanstvu. Bila sem že oblečena, ko je prišel mr. Madden. Moški najbrž ne veste, kaj je to: biti že oblečen. To ni samo vprašanje obleke — to je pripravljanje pravega razpoloženja: bila sem že popolnoma oficijelna, kakor nalašč za zabavo na poslanstvu, kjer bi morala zastopati slovitega historika — svojega slučajno odsotnega moža. In v tem razpoloženju sem zvedela o puškah, o Vaši ladji, o hiši na skalnati obali. Svoje skrbno pripravljeno razpoloženje sem morala odložiti. Irci so pač nestrplni.«

Te laži mu je pripovedovala s smehom. Bil je smeh, ki bi celo Maddena premotil. Tudi Draperja je prevzel, a ga ni ganil od sklepa.

»Če imate toliko oblek kot razpoloženje, potem mora biti omara v Vaši sobi tako velika, da pridete komaj v posteljo«, je menil.

»Nekega dne, ko mi ne bo dobro, a bi rada videla prijetne znanke, ki hodijo po londonskih ulicah, lahko pridete k meni na čaj. Tedaj lahko vidite tudi mojo omaro.«

»Zelo me bo veselilo«, je odvrnil Draper.

Pogledal je na uro ter s hladnim pozivom uprl svoj pogled v Maddenov obraz. Bilo je, kakor da gre v drugo sobo ter mirno zapre vrata za praznim govorjenjem.

»Povejte mi svojo stvar, ravno dvajset minut še imam časa«, je rekel.

Madden je razvil načrt, ki je bil sprejet od vodstva stranke. Govoril je slabo. Hotel je biti podjeten, a mu je brezupnost kakor svinca težila vsako besedo. Jana je čutila, kako se bori. Utrinki upanja so prodrli včasih kakor kriki. Njeno srce je tedaj odgovarjalo. Čim bolj je motrila Draperjev obraz, tem bolj je občutila: Irci so bili otroci. V hiši Ardogina so uredili tajno brezžično postajo. Ko je Madden o tem pripovedoval, je zvenelo to kakor otroško veselje nad igracjo.

Tako zaupljivi so bili — imeli so toliko lepih nad ...

»S „Candido“ bi ostali lahko vedno v zvezi«, je rekel Madden. »V eni noči bi spravili ves tovar na kopno. Obvestili bi Vas, kdaj bi bil najboljši čas. Posebne nevarnosti ni pri tem.«

Jana, ki je dobro poznala Maddenovo življenje zadnjih dveh let, se je zalotila pri začudenem vprašanju, kaj še sploh smatra za posebno nevarnost. Misel je bila smešna, a je bolela.

»Vaša ladja ne bo vzbujala suma«, je nadaljeval prepričevalno, »a če bi ga tudi, bi Vas mi lahko obvarovali torpedov, dokler ne izločite tovara. Potem bi se dali lahko mirno preiskati, gospodi bi pa rekli, naj gre k vraku.«

»In kaj naj bi bil vzrok«, je vprašal Draper, »da bi „Candido“ naenkrat premestil v Evropo? Ta smer mi še nikdar ni prišla na misel.«

»To je res, ali bili ste daleč na jugu, ob južnoameriški obali. Saj ste se vozili celo v Valparaiso.«

»Odkod veste to?«

»Za vruga, ali mislite, da bi mislili na Vašo ladjo, če ne bi vedeli, da je brod, kakoršnega potrebujemo! Vsako njeno pot poznamo. Sedaj, ko je že davno konec vojne, je vendar naravno, da pride Vaša ladja tudi v Evropo.«

»Čemu?«

Vprašanje je bilo nepotrebno. Stavljeno je bilo v znak hladne odklonitve. Sedaj sta vedela oba, da je Draper že napravil svoj sklep in da je bila igra že od začetka izgubljena.

»Prosim Vas, kakšno boljšo pretvezo še hočete?« je vprašal Madden obupano. »Ali Vam ne zadostuje to-le: Bogat Amerikanec obiskuje v mirnem času tudi evropska morja?«

»Mi v Ameriki nismo tako navdušeni za Evropo, da bi za pot preko velike luže trčili več časa kot je treba. Nagle oceanske prevoze štejemo parnikom za veliko. Morje je sicer lepo, vožnja brez pristankov pa je dolgočasna celo z velikimi razkošnimi parniki, kaj šele z ladjo, kakoršna je moja. Pri podjetju, kakoršno mi predlagate, ne bi mogel povabiti prijateljev, da me spremljajo. Ali zahtevate od mene, naj se sam petnajst dni dolgočasim na odprtem morju in da končno še uživam gostoljubje kakšnega angleškega zapora?«

»Za Irsko se je že hujše pretrpelo«, je rekel Madden.

Draper se je smehljaj.

»Mojo zanimanje za Irsko je bilo toplo in živo, dokler se nisem tam pri nas sešel z de Valerom. Seveda, bil sem vedno Amerikanec, ali Amerikanec, ki vrže tu in tam dolg pogled nazaj na deželo, iz katere je prišla njegova rodbina. Ko sem pa v Newyorku naletel na Vašega de Valero, sem imel občutek, kakor, da se je — ne vem kako bi se izrazil — staro rodbinsko posestvo znašlo naenkrat v rokah neke suhe, meni silno daleč sorodne device, ki se je ravno — kakor Vi pravite — oblekla v histerično razpoloženje.«

»Ali niste bili nikdar več na Irskem?« ga je prekinila Jana.

»Ne, nisem bil.«

»Potem tudi ne veste, kako malo ali kako mnogo pomeni to, kar ste Vi videli, za Irce. De Valera ni voditelj. Irski še sploh nima voditelja. Otroci so tam, truma otrok, ki se drži za roke, ker jih združuje obup in vedni strah pred razcepom. In vedno se močno držijo ter izpolnijo vsako vrzel, katero zareže smrt. To je moja slika o Irski.«

Draper je zopet pogledal na svojo uro. Potem se je dvignil s kupa blazin kakor mož, ki se otrese zadnjih sledov svoje maskerade, ki mu je postala neprijetna. Jano je pogledal v oči in rekel: »Nepristojno vprašanje mi je na jeziku, mrs. Carroll. Pri Vas ni opravičila, če se tega ne ve, kar bi rad vprašal, ko sem prišel tako daleč.«

Njen instinkt je bil hitrejši od njegovih misli. Takoj je vedela, kaj je hotel. Vprašal je po njenih otrocih.

»Nimam jih«, je dejala.

Prijel je njeno roko, se sklonil ter jo poljubil.

»Ne dvomim, da je tako, kakor ste mi rekli o irskih voditeljih«, je rekel. »Če se zberejo otroci ter si podajo roke, ne bodo dosti storili; misel na to mi pa ne bo težila srca, dokler smejejo ti otroci priti, da se razločijo v Vašem krilu.«

Naglo se je obrnil k Maddenu.

»Veseli me je, da sem se lahko z Vami sestal na teh gostoljubnih angleških tleh.« Odsev nasmeha je šinil preko njegovih ust. »Če bi bili tam pri nas, bi lahko zaslužili lepo premoženje. Lahko bi hodili samo od dvorane do dvorane ter kazali svojo glavo s slavno ceno teh tisoč funtov. To bi bilo popolnoma varno. Vašega zanimivega predloga ne bi rad odklonil z »ne«. Lahko mi pa

verjamete, da sem daleč od »da«. Lahko rečem, da so se mi v imenu čednega števila irskih društev moleli klobuki nasproti in da sem metal vedno denar v nje. Odgovorili mi hoste, da bogatemu človeku tega ni treba biti žal. Naj bo! Ali samo tedaj, če je prepričan, da se bo tudi delalo. Rado se daje le tedaj, če ima človek utis, da ima klobuk tudi svoje dno. Zdi se mi pa, da so si v Evropi izmislili pokrivala le radi tega, da pobirajo v nje po Ameriki. Ko sem si pred dvema leti kupil ladjo, nisem mislil na čast, ki mi je sedaj izkazana z Vašim zanimivim predlogom. Vašo ponudbo si bom še premislil in gospo Carroll bom obvestil o svojem sklepu. Ona bo že dobila zvezo z Vami. Ali ne zanašajte se na mene, mr. Madden! Otroci smo, kakor je označila globokočutna dama tu poleg mene — in »Candida« mi je še veliko prenova in prelepa igracja. Ne bi želel, da jo zaplenijo ali pa potopijo nekje ob obali Waterforda. Sicer bom pa o stvari že bolje premislil jutri zjutraj, ko sem bom oblačil v razpoloženju.«

In odšel je. Jana je prva zbrala svoje misli. Bila je prenametna, da bi še več govorila, kot je že in tiho ga je spremljala do vrat.

»Ne utrudite ljubeznivih dam v baru preveč s plesom«, je rekla.

Omenil je svojih petinštirideset let.

»Tudi to ni jamstvo za presanesljivost in dobroto«, je odvrnila.

Odšel je, ne da bi se ozrl, slišala je pa, da se je smejal.

Ko je stopila v sobo, si je Madden z rokami zakrival obraz.

Za trenutek ga je opazovala, potem pozvonila in rekla:

»Vzravajte se, vsaj za minuto.«

Briton je vstopil.

»Vse lahko zaprete«, mu je naročila, »za večna vrata se pa ni treba brigati. Mr. Madden gre takoj in bom že sama za njim zaprla.«

Stala sta in poslušala, kako je sluga zapiral okna in vrata ter odšel navzgor v svojo sobo.

Ko je vse utihnilo, je sedla na svoje prejšnje mesto.

»Pridi za trenutek sem«, je dejala.

Prišel je k njej. Predno je vedel on, predno je vedela ona, je klečal poleg nje z glavo v njenem krilu. Njegov obraz je občutil toploto njenega telesa, ki je žgala skozi svilo.

Mali oglasi, ki objavlja v posredovanju in objavi na enaki obliki: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Ženitev, dopisovanje in objave: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Antične elegantne »Blendermalen« omare, lep velik perzijski muš in velika krasna omara za smodke z dvema girandolama je na prodaj. — Cankarjeva ul. 8, prtlj. desno. 2356

Velika pisalna miza, dve drugi mizi, zrcala, vse iz hrastovega lesa na prodaj. Vprašati: Krekova ulica 8, I. nadstr. desno. 2358

Prtljčno stanovanje s sobo in kuhinjo v mestu, mesečna najemina 200 Din dobi oni, ki p'čja najemino za eno leto naprej. Pismene ponudbe pod »Stanovanje« na upravo lista. 2357

Prodaja gozdnega posestva z lastnim lovom.

Proda se pod ugodnimi pogoji posestvo v izmeri čez 200 oralov z lastnim lovom (od tega okoli 185 oralov gozda) z hišo in gospodarskimi poslopji ter z kompletnim inventarjem vred. Pismene ponudbe na poštni predal št. 59 glavne pošte v Mariboru. 2366

Novi črni ženski plašč s krznom ceneno na prodaj. Vprašati: Tomšičev drevored št. 30. — 2352

Lepo zračno sobo opremljeno oddam takoj. Naslov po ve uprava lista. 2353

Zastopnike

za tipizirane in gotove naprave za čiščenje in otekanje vode iz železnega betona, zgrajene po priznani uspešnem načinu, se takoj sprejme. Zahteva se intenzivna delavnost, marljivost in zanimanje, nudi se pa visoka provizija brez stroškovnih doklad ali fiksuma. Gradbeno tehnično naobrazeni gošpodje z zvezami z gradbeno oblastjo in gradbeno industrijo imajo prednost. Prijave z referencami pod M. R. 8672 na Rudolf Mosse, München. 2354

Samo Din 26—28 plačate

za podplatanje ženskih čevljev in Din 27—38 za podplatanje moških čevljev. Tudi vse čevlje z gumijastimi podplati in snežne čevlje sprejema v popravilo po najnižjih cenah »Brzopodplata«, Tattenbachova ulica 14. 2232

Najlepše Božično darilo

je: obleka, perilo itd., katero dobite najceneje pri trvdki J. Trpin, Maribor, Glavni trg 17. XX

Električne inštalacije

popravlja, svetilke, likalnice, motorje, aparate, elektro blago po konkurenčni ceni pri Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ulica 16. XX.

Opremljeno sobo

čisto, suho, solnčna stran oddam dvem osebam. Vprašati v Gozdni ulici 7, Magdalensko predmestje. — 2351

Kupi se

kompletna pisarniška oprema in en dober pisalni stroj. Ponudbe pod »Maribor 29« na upravo. 2355

Prvovrstna maserka

se priporoča. Gosposka ulica 9. 2181

Krasno izdelano

TRENCHCOATE

Iz čisto volnenega, najfinejšega blaga, opremljene s prvovrstno podlogo iz velblodove dlake, ki se da tudi odstraniti, kupite garantirano cenejše kakor pa na Dunaju in v Gradcu pri trvdki

L. ORNIK, Koroška cesta 9.

Ne rabite ne površnika, ne zimskega in ne dežnega plašča.

TRENCHCOAT NADOMEŠČA VSEI

Grajski kino išče

praktikanta

k aparatu. Prijave v Majstrov 19, predpoldne od 8. do 12. ure. 2362

Grajski kino išče

slugo

za pospravljanje kina. Naslov takoj. Prijave v Majstrov 19, predpoldne od 8. do 12. ure. 2361

Mestna občina mariborska razpisuje oddajo reklame za dva Saurer avtobusa, ki vozita na progi Maribor—Celje, oziroma na 15 drugih večinoma mestnih voz.

Pri 4 avtobusih pride v poštev reklama tudi na dveh zunanjih straneh prtljažnega prostora na strehi, pri ostalih vozilih pa samo v notranjem prostoru in sicer v maksimalni velikosti 220 krat 300 mm.

Ponudbe naj se pošljejo tekom 8 dni na naslov mestnega avtobusnega prometa.